

Σεξουαλικός προσανατολισμός
και ταυτότητα φύλου

π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΘΕΡΜΟΣ

Σεξουαλικός
προσανατολισμός
και ταυτότητα φύλου

Οι απαντήσεις... και οι άνθρωποι

Επιμέλεια έκδοσης:
Βασίλης Αργυριάδης

Έν πλῶ

© Εκδόσεις Έν πλώ

Κολοκοτρώνη 49, Αθήνα 105 60

Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238

e-mail: info@enploeditions.gr

www.enploeditions.gr

www.facebook.com/enploeditions.gr

Α΄ έκδοση: Νοέμβριος 2017

ISBN: 978-960-619-011-7

Περιεχόμενα

Πρόλογος

~9~

A. Σεξουαλικός προσανατολισμός

~13~

B. Ταυτότητα φύλου

~97~

Γ. Άνθρωποι

~121~

Λίγα λόγια για κλείσιμο

~151~

Πρόλογος

Στις αρχές Μαρτίου 2016 ξεκίνησε το δημόσιο ταξίδι του το βιβλίο μου «Έλξη και πάθος: μια διεπιστημονική προσέγγιση της ομοφυλοφιλίας» (εκδ. Έν πλῶ), επισύροντας αρκετά σχόλια, κατά το πλείστον θετικά, μαζί με ορισμένα αναμενόμενα αρνητικά. Πολλοί είχαν την καλωσύνη να το επαινέσουν και ακόμη περισσότεροι έσπευσαν να το διαβάσουν, παρακινούμενοι είτε από διανοητική περιέργεια είτε από παρόμοιο θέμα που αντιμετώπιζαν οι ίδιοι ή δικοί τους άνθρωποι. Παρά τον πελώριο μόχθο είχα την αίσθηση ότι δεν είναι αρκετό, ότι κάποιο βήμα ακόμη έπρεπε να γίνει.

Προσπαθούσα να μπω στη θέση των αναγνωστών με σεβασμό· άλλοι δεν ήταν οικείοι με την επιστημονική γλώσσα ή με το διανοητικό κλίμα της βιβλιογραφίας, άλλοι θα δυσκολεύονταν να συνθέσουν το πελώριο υλικό, άλλοι αναζητούσαν απεγνωσμένα απαντήσεις για προσωπικά θέμα-

τα και ενδεχομένως θα χάνονταν μέσα του. Μέσα από διάφορες συζητήσεις μού έγινε σαφής η ανάγκη για ένα ευσύνοπτο εκλαϊκευμένο βιβλιαράκι, χωρίς παραπομπές, το οποίο θα προσπαθούσε να παράσχει μια σφαιρική εικόνα των μέχρι τώρα γνώσεών μου επί του θέματος, με τρόπο ευθύβολο και με περισσότερη κατανόηση προς τον μέσο αναγνώστη. Δεν έχω μετανοιώσει, βέβαια, ούτε λεπτό για το δύσκολο διεπιστημονικό εγχείρημα του μεγάλου βιβλίου, διότι είναι προφανές πως ήταν απαραίτητο και κάλυψε ένα κενό.

Με το ανά χείρας βιβλίο ελπίζω να επέτυχα στον στόχο μου. Όμως ο αναγνώστης θα πρέπει να θυμάται πάντα ότι ένα εμπόδιο για αυτού του είδους την απλουστευμένη προσέγγιση είναι, από τη μια, η φύση των επιστημονικών θεμάτων, τα οποία ασφυκτιούν μέσα σε νάρθηκες επιγραμματικών διατυπώσεων, και από την άλλη η συνεχιζόμενη έρευνα η οποία πάντοτε αναθεωρεί, όπως άλλωστε έχει αποστολή. Συνεπώς, όσα εκτίθενται εδώ θα πρέπει να μελετηθούν υπό αυτές τις προϋποθέσεις.

Δεν ξέρω αν θα μπορέσω να καλύψω όλες τις απορίες που είναι ενδεχόμενο να τεθούν. Ειδικά

για την ποιμαντική και την αγωγή (πεδίο έγνοιας των κληρικών και των γονέων, αντίστοιχα), πάντοτε η αληθινή σχέση με έναν πραγματικό άνθρωπο θα υπερβαίνει τα σχήματα και τις οδηγίες, επινοώντας δρόμους ουσιαστικής προσέγγισης. Προσπάθησα, τουλάχιστον, να καταστήσω ζωντανή τη διαπραγματέυση, υπό μορφή συζήτησης. Όπου χρειάζεται παραπέμπω στο βιβλίο και στα άρθρα μου. Διατηρώ την επίγνωση, και θα συμβούλευα και τον αναγνώστη να κάνει το ίδιο, ότι τα βιβλία και η πείρα των άλλων είναι πολύτιμα, δεν εξαντλούν όμως το μυστήριο της ζωής. Η προσοχή μας ας μένει στραμμένη στο εσωτερικό μας «βιβλίο», το οποίο γράφουμε καθημερινά όσο ζούμε, και το οποίο έχει δύο μόνο αναγνώστες, εμάς και τον Θεό.

π. Β. Θ.

Α. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

☛ Για να ξεκινήσουμε από τα βασικά, μπορείτε να μας πείτε τι ορίζουμε ως ομοφυλοφιλία; Ερωτώ επειδή από την ανάγνωση του βιβλίου διέκρινα μια ασάφεια.

Σωστά διακρίνατε. Είναι άλλο πράγμα η σποραδική ή προσωρινή έλξη προς το ίδιο φύλο και άλλο η παγιωμένη έλξη, αν μάλιστα συνοδεύεται από αίσθηση ταυτότητας («είμαι ομοφυλόφιλος/η»). Αυτό το εκτεταμένο συνεχές φάσμα είναι υπαίτιο και για την ασυμφωνία των στατιστικών: για να μετρήσεις κάτι, πρέπει πρώτα να το ορίσεις.

Θα είναι ηθικά έντιμο και μεθοδολογικά ορθό να θεωρούμε κατά τις έρευνες ως ομοφυλοφιλία μόνο την παγιωμένη έλξη, ανεξάρτητα αν συνοδεύεται από ευχάριστη αποδοχή της ταυτότητας ή από δυσφορία. Αλλά και πάλι μπερδεύει τα πράγματα η ύπαρξη αμφιφυλόφιλων (οι οποίοι, παρεμπιπτόντως, φαίνεται να παρουσιάζουν αυξητική τάση).

Σε γενικές γραμμές, υπάρχει και κάποια κρυφή ιδιοτέλεια πίσω από την ασυμφωνία των στα-

τιστικών. Το ομοφυλόφιλο κίνημα θέλει τους ομοφυλόφιλους να κινούνται γύρω από το ψυχολογικό όριο του 10%, έτσι ώστε να επιχειρούν τις διεκδικήσεις τους με μεγαλύτερη άνεση. Αντίθετα, η συντηρητική πλευρά της κοινωνίας επιδιώκει να συρρικνώσει το ποσοστό όσο το δυνατόν πιο χαμηλά, έτσι ώστε να μπορεί πάντα να ονομάζει το φαινόμενο περιθωριακό, και να απαξιώνει όσα απαιτούν.

Απαιτείται εντιμότητα: θα συμπεριλάβουμε στους ομοφυλόφιλους όποιον αισθάνθηκε, ή αισθάνεται, ελάχιστες φορές στη ζωή του κάποια σχετική έλξη; Τότε γιατί να μη συμπεριλάβουμε στους ετεροφυλόφιλους και όποιον ομοφυλόφιλο αισθάνεται ενίοτε και ετεροφυλόφιλη έλξη; Αν το κίνημα αρέσκεται να εξισώνει τους δύο προσανατολισμούς ως ισότιμους, δεν δικαιούται να θεωρεί «μονά-ζυγά δικά του». Αν τους μιγάδες τούς διεκδικεί η μαύρη φυλή, τότε γιατί να μην τούς διεκδικήσουν και οι λευκοί; Το αίσθημα ταυτότητας είναι ο ασφαλέστερος τρόπος, κανείς άλλος δεν μπορεί να μιλήσει για λογαριασμό των ίδιων των ανθρώπων, και να τους ταυτοποιήσει ερήμην τους.

Βέβαια, όταν η συζήτηση έρχεται στα αίτια, εύλογα η διανοητική μας περιέργεια καλύπτει κάθε ομοφυλόφιλη έλξη, ακόμη και την μεμονωμένη που δεν συνοδεύεται από αίσθηση ομοφυλόφιλης ταυτότητας. Σε πείσμα των αντιστάσεων του ομοφυλόφιλου κινήματος, είναι απολύτως νόμιμο το ερώτημα τι στην ευχή κινητοποιεί μια συναισθηματική και σεξουαλική έλξη που αντιτίθεται στην ανατομία.

☛ *Εκεί, φυσικά, που το μπέρδεμά μου υπήρξε πλήρες, ήταν τα περί της αιτιολογίας της ομοφυλοφιλίας. Πολλές έρευνες, πολλές θεωρίες, λίγα ξεκάθαρα συμπεράσματα...*

Εδώ έχετε ακόμη περισσότερο δίκιο. Ελάτε, όμως, που η ομοφυλοφιλία αντιστέκεται στα εύκολα συμπεράσματα. (Μεταξύ μας, καλά κάνει. Τα εύκολα συμπεράσματα μάς κάνουν κακό, επειδή τείνουν να εκφυλίζονται σε συνθήματα και να αφήνουν ράθυμη τη σκέψη μας). Ζούμε στην εποχή της ατάκας, της εύπεπτης γνώσης του «ένα-δύο-τρία», του αυτόματου συνειρμού. Η περίπλοκη γνώση σε τιμά, όμως, διότι σε καλεί σε διανοητική εργασία και εντιμότητα: